Три зупинки від твого дому

Зустрічатися дедалі легше. Говорити про від'їзд дедалі важче.

Laura Bellini

Три зупинки від твого дому

Зустрічатися дедалі легше. Говорити про від’їзд дедалі важче.

Laura Bellini

ROMANS

ISBN: 9788384903902

ALL-IN Rafał Płonkowski

ЗМІСТ

INTRO 4
Розділ 1 - Карта речей, які неможливо втримати 11
Розділ 2 - Договір без дрібного шрифту..... 23
Розділ 3 - Зупинка, якої не було на карті 34
Розділ 4 - Вечеря, під час якої не говорять про роботу 45
Розділ 5 - Право сказати «ні»..... 55
Розділ 6 - На відстані одного подиху..... 65
Розділ 7 - Між однією зупинкою та іншою 75
Розділ 8 - Місце, де залишають світ за дверима..... 85
Розділ 9 - Історії, які варто зберегти..... 95
Розділ 10 - Усе, чого ми не сказали раніше 107
Розділ 11 - Місце для другої зубної щітки 118
Розділ 12 - Дата, якої не було в календарі 129
Розділ 13 - Ціна красивих обіцянок.....140
Розділ 14 - Те, що ми боїмося втратити.....150
Розділ 15 - Дата, яку він не хотів називати.....160
Розділ 16 - Тиша після останнього трамвая 171
Розділ 17 - Дороги, які ми обираємо самі 180
Розділ 18 - Перший крок без гарантій.....189
Розділ 19 - Карта, на якій є місце для двох 199
Розділ 20 - Три зупинки від дому 211

INTRO

Якби того ранку я встигла на попередній трамвай, то, мабуть, ніколи б не познайомилася з Адамом Вільгою. А якби не познайомилася з Адамом, можливо, досі вважала б, що найбезпечніші рішення — ті, які можна ухвалити самостійно, ні з ким не радячись.

Але я запізнилася рівно на чотири хвилини.

Я стояла на зупинці біля площі Всіх Святих, затиснувши під пахвою тубус із роздруківками, а в другій руці тримала телефон, який від шостої ранку нагадував мені про все, чого я ще не зробила. Краків пахнув мокрим каменем і кавою із сусідньої пекарні. Листопадове світло було таким блідим, наче хтось забув домалювати небо.

На екрані телефона світилися повідомлення від Марти, моєї агентки.

Луїзо, мені потрібне остаточне підтвердження до п’ятниці. Мистецька резиденція в Копенгагені не чекатиме. Це справді великий шанс.

Я знала.

Мені було тридцять чотири роки, я мала власну справу, квартиру, яку винаймала вже шість років, і достатньо досвіду, щоб розуміти: великі можливості рідко з’являються у слушний момент. Уже кілька місяців я працювала над авторською серією міських ілюстрацій. Резиденція в Копенгагені означала два місяці спокійної роботи, виставку й можливість вийти на ринок, де ніхто не запитуватиме, чи можу я зробити щось подібне, тільки яскравіше.

Я хотіла поїхати. Справді хотіла.

І все ж ніяк не могла натиснути кнопку підтвердження участі.

Трамвай номер вісім під'їхав із характерним металевим скреготом. Я зайшла через останні двері, протиснулася між двома студентками та літнім чоловіком із сумкою покупок і влаштувалася біля вікна. Тубус притулила до колін, а телефон сховала в кишеню пальта.

Лише тоді я помітила чоловіка, який стояв навпроти.

У нього було темне волосся, трохи задовге над коміром темно-синього пальта, і обличчя людини, яка не відчувала потреби доводити світові, що кудись поспішає. В одній руці він тримав книжку, в другій — паперовий стаканчик кави. Читав стоячи в трамваї, що рухався, з упевненістю людини, яка робила це роками.

Проте зацікавила мене не його зовнішність, а те, як він закрив книжку, коли літня жінка намагалася пересунути важку сумку.

Без показної ввічливості він поставив стаканчик на широке підвіконня, допоміг їй і повернувся до читання.

Я подумала, що нечасто зустрічаються люди, які вміють бути уважними, не очікуючи вдячності.

А потім трамвай різко загальмував.

Тубус вислизнув у мене з-під руки, вдарився об підлогу й покотився просто до його черевиків.

— Здається, це від вас утікає, — сказав він.

Він підняв тубус раніше, ніж я встигла підвестися.

— Не вперше. Мої проєкти мають звичку ухвалювати рішення самостійно.

Він усміхнувся, але не так, як усміхаються люди, котрі вже готують наступну дотепну відповідь.

— Може, вони знають, куди хочуть потрапити.

— У такому разі вони розумніші за мене.

Він простягнув мені тубус. На його пальцях я помітила слід синього чорнила. Біля великого пальця був також невеличкий шрам, на вигляд давній. Я звернула увагу на ці дрібниці за професійною звичкою. Ілюстратори спостерігають за руками, манерою стояти, характерними рисами обличчя. Я переконувала себе, що саме тому розглядала його трохи довше, ніж слід було.

— Що всередині? — запитав він.

— Краків, якого не існує.

Він підняв брови.

— Звучить як доволі цікаве місце.

— Ілюстрації для незалежного альбому. Місто, складене зі спогадів його мешканців. Вулиці трохи зміщені, будинки побачені очима людей, які пам'ятають їх інакшими, ніж на картах.

Якусь мить він дивився на тубус із такою зосередженістю, ніби справді намагався побачити заховані всередині малюнки.

— Тобто це карта того, що залишилося в людях, а не того, що залишилося на вулицях?

Це було найточніше речення, яке будь-хто колинебудь сказав про мій проєкт.

Навіть Марта, яка чудово вміла продавати мої ідеї, зазвичай описувала його як сентиментальну подорож архітектурою Кракова.

— Саме так, — відповіла я тихіше.

— Я б із задоволенням її побачив.

Це не прозвучало як спроба залицяння. Радше як щира цікавість, яка з якоїсь незрозумілої причини здалася мені інтимнішою за комплімент.

— Вона ще не готова.

— Найцікавіші речі зазвичай і не бувають готовими.

Я зиркнула на його книжку. На обкладинці був збірник оповідань Бруно Шульца, добряче пошарпаний, із загнутими кутиками сторінок.

— Читаєте класику в трамваї?

— Працюю в бібліотеці. Професійний ризик.

— А я думала, бібліотекарям після роботи вже досить книжок.

— Декому досить людей. Книжки часом передбачуваніші.

Я засміялася, перш ніж устигла стриматися.

Тоді він уперше подивився на мене зовсім інакше. Не довше й не настирливіше, але з виразним задоволенням, наче мій сміх був чимось, на що він чекав, хоча раніше й сам про це не здогадувався.

Трамвай проїхав перехрестя. За вікном промайнули мокрі фасади кам'яниць, вітрина квіткової крамниці та чоловік, який вів велосипед із порожнім дитячим крісельцем.

— Адам, — представився він.

— Луїза.

— Приємно познайомитися, Луїзо.

Мені подобалося, коли хтось вимовляв моє ім'я не поспішаючи. Адам зробив це так природно, що на мить мені захотілося почути його ще раз.

Його телефон завібрував. Він глянув на екран і на частку секунди втратив невимушений вираз обличчя. Я встигла розгледіти лише початок сповіщення: Підтвердження дати...

Він машинально повернув телефон екраном до пальта.

— Вибачте, — сказав він. — Організаційні питання.

— Знаю цей різновид проблем.

— На жаль, іноді вони бувають дуже масштабними.

У його відповіді прозвучало щось, чого я не могла назвати. Не смуток і не роздратування. Радше втома від рішення, яке вже було ухвалене.

Трамвай почав сповільнюватися.

— Мені тут виходити, — повідомив він, закриваючи книжку.

Я відчула непропорційно сильне розчарування. Адже ми розмовляли лише кілька хвилин. Я не знала його прізвища, не знала, в якій бібліотеці він працює, і не мала жодної причини очікувати продовження.

— Успіхів із Краковом, якого не існує, — додав він.

— А вам — із передбачуваними книжками.

Він уже збирався відійти, коли знову поглянув на тубус.

— Якщо колись вам знадобляться історії мешканців, завітайте до бібліотеки на Кальварійській. Люди залишають там більше історій, ніж можна знайти на полицях.

— Це професійне запрошення?

Він завагався так ненадовго, що хтось менш уважний, напевно, навіть не помітив би.

— Поки що так.

Двері відчинилися. Він вийшов, а я спостерігала крізь скло, як він застібає пальто й прямує до пішохідного переходу. Він не озирнувся відразу. Лише коли трамвай рушив, підвів голову.

Наші погляди зустрілися крізь брудне, вкрите дощовими краплями скло.

Він усміхнувся.

Я відповіла усмішкою.

Телефон знову завібрував у кишені. Повідомлення від Марти нагадувало, що п'ятниця — останній термін. Я відкрила форму участі в резиденції. Усі поля були заповнені. Бракувало лише одного підтвердження.

Я торкнулася пальцем екрана, але замість того, щоб підтвердити поїздку, відкрила карту Кракова.

Перевірила, де розташована бібліотека на Кальварійській.

Три зупинки від місця, де я виходила щодня після обіду.

Усього три.

Я сховала телефон і подивилася на своє відображення у вікні. Я ще не знала, чи захоче Адам Вільга побачити мої ілюстрації та чи запам'ятає ім'я жінки з тубусом-утікачем. Знала тільки, що вперше за багато тижнів подумала про щось інше, ніж дедлайн, проєкт і літак до Копенгагена.

Трамвай зупинився на моїй зупинці.

Я могла вийти, повернутися до майстерні й зайнятися життям, яке так ретельно спланувала.

І все ж, коли двері відчинилися, протягом однієї нерозсудливої секунди я замислилася, що сталося б, якби замість того, щоб вийти, я проїхала ще три зупинки.

І чому думку про наступну зустріч із незнайомцем мені раптом стало важче відкинути, ніж подорож, заради якої я докладала зусиль протягом багатьох місяців?

Розділ 1 - Карта речей, які неможливо втримати

У п’ятницю вранці я вирішила, що не шукатиму Адама Вільгу.

Це рішення було розумним, зрілим і цілком відповідало моїм попереднім переконанням. Попереду на мене чекали два важливі замовлення, незавершений альбом і крайній термін підтвердження участі в мистецькій резиденції в Копенгагені. Мені не потрібні були додаткові причини відволікатися, особливо якщо вони мали темне волосся, спокійний голос і вміли одним влучним реченням описати мої ілюстрації.

Однак о дев’ятій сорок я вже сиділа в трамваї, що їхав у бік Подгуже, із текою ескізів на колінах і ретельно підготовленим поясненням, чому відвідую бібліотеку на Кальварійській.

Пояснення звучало так: мені потрібні матеріали для проєкту.

І це навіть було правдою.

Протягом останніх двох днів я розмірковувала над ідеєю, яку підказав мені Адам. Карта спогадів не обов’язково мала обмежуватися малюнками, створеними моєю уявою. Вона могла містити справжні історії мешканців, уривки текстів і місця, які залишалися невидимими у звичайних путівниках. Кам’яницю, де хтось тридцять років чекав на повернення коханої людини. Зупинку, на якій одна жінка щодня читала листи від сина. Подвір’я, де колись влаштовували вечірні читання.

Я мала достатньо досвіду, щоб розуміти: такий задум вимагав чогось більшого, ніж гарні картинки. Мені були потрібні джерела, розмови та згода людей, чиї спогади я хотіла використати. Бібліотека могла стати гарним початком.

От тільки мені зовсім не обов'язково було обирати саме цю бібліотеку.

Коли я зайшла всередину, мене огорнув знайомий запах паперу, пилу й мокрих пальт. Високі стелажі ділили приміщення на затишні проходи, а крізь широкі вікна проникало молочне світло. За одним зі столиків літній чоловік читав газету, поруч дві дівчинки гортали альбом про тварин. За стійкою сиділа жінка в окулярах на червоному ланцюжку.

— Добрий день. Я шукаю пана Адама Вільгу.

Жінка підвела очі.

— Адам проводить зустріч у залі наприкінці коридору. Має ось-ось закінчити. Можу вам допомогти?

— Я хотіла поговорити про матеріали, пов'язані з історією Подгуже.

— Тоді ви звернулися за адресою. Присядьте, будь ласка.

Я обрала столик біля вікна й дістала альбом для ескізів. Мені зовсім не хотілося виглядати жінкою, яка спеціально проїхала на три зупинки далі лише тому, що незнайомий чоловік запам'ятав її ім'я. Тож я розгорнула блокнот, витягла олівець і почала малювати інтер'єр бібліотеки.

За кілька хвилин почула знайомий голос.

— Я знав, що Кракову, якого не існує, знадобиться бібліотека.

Я підвела голову.

Адам стояв біля столика з двома книжками під пахвою. На ньому не було пальта. У темно-зеленому светрі він виглядав менш офіційно, ніж у трамваї, і водночас більше нагадував людину, яку можна уявити частиною власного повсякдення. Рукави були підкочені до передпліч. На боці його пальця досі залишався слід синього чорнила.

— Не надто собою пишайся, — відповіла я. — Я прийшла по джерела.

— Звісно.

— Справді.

— Вірю тобі. Хоча маю враження, що ти підготувала цю відповідь ще до того, як зайшла.

Я закрила альбом.

— Ти завжди такий упевнений у своїх висновках?

— Тільки коли хтось дивиться на мене так, ніби розмірковує, чи не намалювати мені неймовірно великого носа.

Я розсміялася.

Адам сів навпроти, але спершу показав на стілець запитальним жестом. Я оцінила цю дрібницю більше, ніж варто було. Чоловіки, з якими мені доводилося працювати раніше, часто ставилися до чужого простору як до чогось, що можна просто зайняти, якщо діяти достатньо рішуче.

— Покажеш, над чим працюєш? — запитав він.

Я на мить завагалася. Мої ескізи ще не були готові до публічного показу. Зазвичай я демонструвала їх лише тоді, коли могла спрямувати реакцію глядача за допомогою відповідного пояснення. Проте Адам не справляв враження людини, яка очікує бездоганної презентації.

Я відкрила теку.

На першому аркуші був фрагмент вулиці Юзефінської. Фасади кам'яниць розчинялися в лініях, схожих на дощ, а з вікон виростали тонкі обриси колишніх мешканців. На наступному я намалювала міст очима маленької дівчинки, яка запам'ятала його величезним і небезпечним.

Адам розглядав ілюстрації не поспішаючи.

— Хто розповів тобі історію цього мосту?

— Моя бабуся. Коли вона була маленькою, боялася переходити через Віслу. Казала, що річка тоді виглядала так, ніби могла забрати людину лише за один погляд.

— Гарне речення.

— Бабуся мала талант перебільшувати.

— А може, розповідати історії.

Він перегорнув наступний аркуш.

— Знаєш, чого мені тут бракує?

Я приготувалася до критики.

— Кольорів? Людей? Кращої перспективи?

— Голосів.

Я подивилася на нього.

— Перепрошую?

— Ці місця вже щось розповідають, але глядач знає тільки твоє тлумачення. Якби поруч з ілюстраціями були короткі спогади мешканців, карта отримала б другий вимір.

— Саме тому я й прийшла.

— Тоді в нас схожа ідея.

Слово «нас» прозвучало напрочуд природно.

Адам витягнув з однієї книжки складений аркуш і розгорнув його на столі. Це була схема невеликої виставки, яку готувала бібліотека. На ній позначили район, кілька характерних місць і локації, пов'язані з місцевими письменниками.

— Уже кілька місяців я намагаюся організувати щось, що виведе літературу за межі книжкових полиць, — пояснив він. — Хочу створити літературну карту Подгуже. Не лише місць, описаних у книжках, а й тих, де мешканці знаходять власні історії. У бібліотеці є архів записів, спогадів і старих фотографій. Проблема в тому, що в мене немає людини, яка змогла б надати всьому цьому візуальної форми.

Я посунула аркуш ближче.

— Тобто тобі потрібна ілюстраторка.

— Мені потрібен хтось, хто розуміє, що карта може показувати більше, ніж дорогу.

Він сказав це спокійно. Без жодної спроби справити на мене враження, і все ж я відчула приємне тепло, яке не хотіла аналізувати.

— А звідки ти знаєш, що я захочу з тобою працювати?

— Не знаю.

— Добре.

— Але в мене є аргумент.

— Слухаю.

— Я можу дати тобі доступ до історій, яких ти не знайдеш в інтернеті.

Я подумала про альбом, над яким працювала місяцями. Про фрагменти, яких йому бракувало. Про те, як сильно хотіла, щоб він став чимось більшим, ніж збіркою естетично оформлених спогадів.

— А чого ти очікуєш натомість?

Адам відповів не відразу.

— Щоб мешканці не стали просто декорацією твого проєкту.

Я напружилася.

— Я не ставлюся до людей як до декорацій.

— Я не казав, що ти так робиш.

— Прозвучало інакше.

— Тоді я невдало висловився. Я хочу, щоб їхні голоси збереглися. Якщо людина розповідає історію, вона повинна знати, як її використають. І мати можливість сказати «ні».

Я відклала олівець.

— Я завжди запитую дозволу.

— Вірю. Але мені важливо, щоб ми встановили це як правило співпраці, а не покладалися лише на добру волю однієї людини.

Я придивилася до нього уважніше.

Він не намагався переконати мене усмішкою. Але й не відступав від своєї позиції. Був ввічливим, проте твердим у спосіб, який водночас дратував мене й викликав повагу.

— Я не віддам тобі контроль над своїми ілюстраціями, — сказала я.

— Я про це й не прошу.

— І не збираюся готувати проєкт, який потім переробить якась бібліотечна комісія.

— Я не хочу комісії. Я хочу розмови.

— Розмова іноді триває довше за засідання комісії.

— Залежить від того, з ким розмовляєш.

На якусь мить ми обоє замовкли.

Тоді я помітила, що в Адама дуже світлі очі. Я не могла точно визначити їхній колір, бо він змінювався залежно від освітлення, але те, як він дивився, було значно цікавішим за сам відтінок. Він не відводив погляду, коли не погоджувався зі мною.

— У мене власний графік, — нарешті сказала я. — І зобов'язання, які я не можу перенести.

— Розумію.

— Це не відмовка.

— Я й не сприйняв це як відмовку.

Телефон завібрував у моїй кишені. Марта.

Мені сьогодні потрібна відповідь щодо Копенгагена.

Я відвернула екран.

Адам це помітив, але нічого не запитав.

— Скільки часу тобі знадобилося б на такий проєкт? — озвалася я.

— Першу версію хотів би підготувати за шість тижнів. Потім ми могли б вирішити, чи розширювати карту.

Шість тижнів.

Довше, ніж я мала право дозволити собі для нових зобов'язань.

— Це чимало роботи.

— Так.

— І ти припускаєш, що я зроблю її безкоштовно?

Цього разу він засміявся.

— Ні. У бібліотеки є невеликий бюджет на графічне оформлення. Я не збираюся ображати тебе пропозицією попрацювати заради популярності.

— Уже непоганий початок.

Він дістав блокнот і записав кілька відомостей. Його почерк був дрібний, трохи нахилений, з характерним способом написання літери «g».

— Я надішлю тобі обсяг робіт і фінансові умови. Зможеш спокійно вирішити.

— У мене ще немає твого номера.

— Це справді ускладнює листування.

Він простягнув мені телефон, щоб я вписала свої дані. Я зробила це, намагаючись не звертати уваги на безглузде задоволення від такої буденної дії.

Коли повертала йому пристрій, наші пальці на коротку мить торкнулися. Жоден із нас не зробив різкого руху й не перетворив цей дотик на визначну подію. І все ж я помітила, що Адам якусь мить дивився на мою руку.

— Луїза Домбек, — прочитав він. — Гарне прізвище для ілюстраторки.

— Чому?

— Коротке. Конкретне. Його важко з чимось переплутати.

— А Вільга?

— Кажуть, зобов'язує співати. Я розчаровую людей уже тридцять дев'ять років.

— Тоді в нас є щось спільне. Я розчаровую замовників, коли відмовляюся малювати усміхнені чашки.

Нашу розмову перервала літня жінка, яка підійшла до столика зі стосом фотографій.

— Пане Адаме, я принесла ті світлини, про які ви просили.

Адам одразу підвівся.

— Пані Гелено, дякую. Присядьте, будь ласка, якщо маєте хвилинку.

Жінка зацікавлено подивилася на мене.

— А це хто?

— Пані Луїза. Можливо, допоможе нам показати Подгуже зовсім по-новому.

Я не стала його виправляти.

Пані Гелена розклала фотографії, на яких були зображені стара вулиця, крамниця, якої вже не існувало, і подвір'я з дерев'яною лавкою. Вона розповідала про людей, які жили там багато років тому, а Адам слухав так уважно, ніби кожна історія була не менш важливою за книжки, що стояли на полицях за його спиною.

Коли жінка згадала чоловіка, який щодня приносив їй квіти з ринку, її голос ледь затремтів. Адам не намагався заповнити тишу. Він зачекав, поки вона сама вирішить, чи хоче говорити далі.

Саме тоді я зрозуміла, чому для нього так багато важила згода мешканців.

Річ була не лише в професійних принципах.

Він ставився до чужих спогадів як до речей, довірених йому на зберігання.

Після того як пані Гелена пішла, я ще раз переглянула фотографії.

— Я хочу спробувати, — сказала я.

Адам підвів погляд.

— Справді?

— Але на моїх умовах. Спочатку підготую концепцію. Не обіцяю повного проєкту, доки не побачу матеріалів і договору.

— Справедливо.

— І жодних змін у моїх ілюстраціях без обговорення зі мною.

— Домовилися.

— Якщо вирішу, що щось не працює, скажу прямо.

Кутик його губ ледь сіпнувся.

— Про це я вже встиг здогадатися.

Я підвелася, збираючи ескізи. Мені здавалося, що я провела в бібліотеці значно більше часу, ніж планувала. За вікном починав накрапати дрібний дощ.

Адам провів мене до дверей.

— Луїзо?

Я обернулася.

— Дякую, що прийшла.

Просте речення. Жодної гри.

— Ти ще не знаєш, чи не пошкодуєш.

— Це правда.

— Не схоже, щоб ти хвилювався.

— Деякі ризики, як на мене, варті того, щоб на них піти.

Якусь мить ми мовчки дивилися одне на одного. Я не знала, чи він говорив про проєкт. Підозрювала, що він теж не збирався цього пояснювати.

Я вийшла на вулицю й лише за кільканадцять кроків дістала телефон.

Марта зателефонувала знову.

— Луїзо, ми мусимо ухвалити рішення, — сказала вона без привітання. — Організаторам потрібне підтвердження.

Я подивилася на бібліотеку крізь мокре скло зупинки.

— Я їду до Копенгагена, — відповіла я.

Коли я вимовила ці слова, мені полегшало. Це був мій шанс, здобутий роками самостійних рішень, і я не збиралася його втрачати лише тому, що познайомилася з цікавим чоловіком.

— Чудово. Тоді підтверджую участь у резиденції. Подробиці надішлю електронною поштою.

Я завершила розмову.

За мить отримала повідомлення від Адама.

Надсилаю попередній опис проєкту. Якщо ти досі не передумала, пропоную обговорити його завтра. І обіцяю не критикувати твої носи.

Я усміхнулася.

Відповіла раніше, ніж встигла проаналізувати всі можливі наслідки.

Завтра підходить. Але попереджаю, мої носи обговоренню не підлягають.

Відповідь надійшла майже миттєво.

Тоді починаємо зі складних питань.

Я сховала телефон, коли під'їхав трамвай.

Попереду на мене чекали поїздка, новий проєкт і чоловік, який за дві зустрічі встиг поставити під сумнів більше моїх звичок, ніж будь-хто за останній рік.

Я не збиралася змінювати свої плани.

Однак хотіла побачити, що станеться завтра.

Розділ 2 - Договір без дрібного шрифту

У суботу вранці я прокинулася раніше за будильник і кілька секунд намагалася зрозуміти, чому відчуваю нетерпіння. Зазвичай вихідні я починала з кави й перегляду повідомлень, на які не встигла відповісти, а потім працювала доти, доки світло в майстерні не ставало надто слабким, щоб розрізняти відтінки сірого. Цього разу першою думкою був не незавершений альбом і не термін від'їзду до Копенгагена.

Це було повідомлення від Адама.

Десята тридцять. Кав'ярня на Юзефінській. У мене є документи, карта й досить переконливі аргументи.

Я прочитала його ще раз, хоча вже знала напам'ять.

Я не вважала себе людиною, схильною до романтичних фантазій. За плечима в мене було кілька стосунків, які навчили мене обережності, але також і того, що обережність із часом може перетворитися на зручний привід нікого не впускати у власне життя. Протягом останніх двох років я не надто сумувала за близькістю. Любила свою квартиру, незалежність і тишу, в якій ніхто не запитував, чому я працюю о другій ночі.

І все ж тепер я обирала одяг із такою увагою, якої не приділяла навіть деяким діловим зустрічам.

Зрештою вдягла чорні штани, світлий светр і довге вовняне пальто. Волосся залишила розпущеним. Не тому, що намагалася справити враження. Просто мені так було добре.

Принаймні саме це я собі пояснювала.